

საქართველოს საპატრიარქოს, ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტისა და კ. კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ინსტიტუტის ერთობლივი სამეცნიერო კონფერენციის „სვანეთი - ქართული კულტურის სვანე“

მემორანდუმი²⁴

მრავალი ფაქტი ცხადყოფს: სვანეთში დაცულია უძველესი ქართული კულტურული მემკვიდრეობა; სვანეთი ძველთაგანვე არის ქართული ქრისტიანული მწიგნობრობის გამორჩეული კერა და ქართველთა მრავალსაუკუნოვანი სახელმწიფოს მყარი ბურჯი.

XIX საუკუნეშიც აქტუალური იყო სვანეთში არსებული კავკასიონის უღელტეხილები. ამიტომაც იმპერია შეეცადა აქაური ქართველობის ჯერ მიმხრობას, შემდეგ ფიზიკურ დამორჩილებას, ბოლოს კი ცნობიერ გადაგვარებას (გათიშე და იბატონე); საამისოდ იმპერიის მესვეურნი ქადაგებდნენ, რომ სვანები ქართველები არ არიან, რომ მათი დედაენა არის არა ქართული, არამედ - სვანური; რომ აუცილებელია სვანთა "დედაენაზე" წმიდა წერილის თარგმნა და ა.შ. დაიწყეს კიდევ სახარების თარგმნა ერთ-ერთი სვანური კილოს ბაზაზე...

მრავალსაუკუნოვანი მწიგნობრული დედაენის მქონე ქართველობამ ალლო აღლო მომხდურთა ზრახვებს: სვანებს ქართველობასთან ერთად ართმევდნენ ისტორიულ კულტურას, უკარგავდნენ სახელმწიფოებრივ წარსულს და, ვითარცა ველურებს, XIX საუკუნის ბოლოს უქმნიდნენ ანბანს, უთარგმნიდნენ სახარებას.

ჩვენს ქვეყანას დიდი ზიანი მიაყენა ათეიზმმაც და საბჭოურმა სამეცნიერო თეორიებმაც, რომლებიც ამჟამადაც ზემოქმედებს საზოგადოებაზე. საქართველოს მართლმადიდებლური ეკლესიის ავტოკეფალიისა და საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენის შემდეგ ადეკვატურად გაიაზრება საქართველოსა და ქართული მწიგნობრობის ისტორია; სვანეთის ეკლესიების მღვდელმსახურნი ისევ დიდ საღვთო და საქართველოს საკეთილდღეო ღვაწლში არიან; სვანეთის ქართველობა დღესაც აქტიურად ქმნის საუკუნეების სიღრმიდან მომდინარე ქართულ კულტურას... თუმცა ახლაც ვხვდებით სხვა ქართველებისგან სვანების გამიჯვნის მცდელობას, ახლაც აქტიურობენ ქართველობის ენობრივ-ეთნიკურად დაშლის მოსურნენი; შესაბამისად, მასმედიაში და საეჭვო ღირებულების სამეცნიერო პროდუქციაში არაიშვიათად გამოიყენება ისეთი არაადეკვატური ტერმინები, როგორიცაა: სვანი კრიმინალი, სვანი ხალხი, სვანური კულტურა, სვანური ეთნოსი, სვანოლოგია და სხვ. (ასეთი ულოგიკო ტერმინები ხშირია საქართველოს სხვა კუთხეთა მიმართაც; ხშირად გაიგონებთ: აჭარელი ხალხი, აჭარელი ჟურნალისტი...). ამგვარი ტერმინოლოგიური შეფასება ზოგჯერ დივერსიული ხასიათისაა, ზოგჯერ კი გაუაზრებელ შეცდომას წარმოადგენს.

მეცნიერების განვითარების ამჟამინდელ ეტაპზე ქართველი ერის დედაენის, ზოგადად, კულტურის ისტორია თუ აწმყო სიღრმისეულად და თანამედროვე

²⁴ საპატრიარქოს უწყებანი, №24, 22-28 ივნისი, 2016 წ.

მეთოდოლოგიითაა გასაანალიზებელი; მხოლოდ ასეთ შემთხვევაში წარმოჩნდება სრულად როგორც სვანეთის, ისე საქართველოს სხვა კუთხეების ისტორიული როლი ზოგადქართული სამწიგნობრო კულტურისა და სახელმწიფოს შექმნა-შენარჩუნების საქმეში.

გასული საუკუნეების მსგავსად, დღესაც ლამაზი ქართული მხარე - სვანეთი საქართველოს სახელმწიფოს უღალატო მეციხოვნე და ქართული კულტურის საფანეა. საჭიროა მხოლოდ ამ სიმაღლის გაგებინება მტრისთვისაც და ბევრი მოყვრისთვისაც; აუცილებელია, ობიექტური, მეცნიერულად დასაბუთებული ინფორმაცია შევიდეს სასკოლო სახელმძღვანელოებში და თანამედროვე ტექნოლოგიების გამოყენებით გავრცელდეს მთელ მსოფლიოში.

ლენტეხში, მესტიასა და დედაქალაქში ჩატარებული სამეცნიერო ფორუმების მონაწილენი დადებითად აფასებენ ერთი კვირის მანძილზე გაწეულ სამუშაოს და მოუწოდებენ ქართველოლოგებს, სამომავლოდაც გაგრძელდეს სამეცნიერო მოღვაწეობა და მომზადდეს პოპულარული ხასიათის გამოცემები, რათა ობიექტურად წარმოჩნდეს და საყოველთაოდ გახდეს ცნობილი საქართველოს ყველა მხარის ქართველთა წვლილი ერთიანი ქართული კულტურის ქმნალობის ისტორიაში.